

İnsanlığın içinde bulunduğu sorunlar, çözülmek bir yana, giderek daha acil çözümler bekler hale geldi. Hatta dünyadaki katlikt sorunu daha da kötüye gidiyor. En gelişmiş araçlar ve tekniklere sahip olmamıza rağmen, çelişkili olarak, üçüncü dünya ülkeleri için ürettiğimiz yiyecek miktarı 40 yıl öncesine göre daha az. Daedalus efsanesinde, kişinin kendi yarattığı hapisane durumundan tek çıkış yolu gösterilir. Çözüm, problemin yukarıdan görünüsüdür. Diğer bir deyişle, İkarus'un Metodu.

YAZAR prof. STEFANO E. D'ANNA

İKARUS'UN YOLU

D

Daedalus'un efsanesi, insanın kendi yarattığı labirente hapsedilmesi anlattır. Medeniyetin hatırladığı en eski çözümler çözümler, zamanın sileri arasında kaybolmuş. Batı kültüründe, kendi durumumuza daha güzel şekilde ayna tutan başka bir fikinsel prototip bulunmuyor.

İnsanoğlu, bir labirente hapsedilmiş durumda. Harırlanmayacak kadar uzun bir süredir, bu tekrarlar hapisanesinde giderek güçten düşüyor, yüzürlüldür süregelen problemlerine tek bir çözüm dahi bulamıyor. Yürüşmek zorunda olduğumuz afetler ve küresel sorunlar sayısız ve vahim: Gezegenin kirletilmesinden ülkelerin yoksulluğuna; her yedi saniyede bir çocuğun açlıktan ölmesinden binlerce çatışmaya, ülkeler ve farklı etnik gruplar arası nefrete kadar. Görünüşe göre, insanın sorunu gerçekteğinin en önemli özelliği problemlerinin çözümlüğü görünmesi. İnsanlar, yönetimler, medeniyetler, bu labirentten çıkış yolunu bilmek, Ariadne'nin ipine (1) ve İkarus'un kanatlarına sahip olmak istiyor.

Liderlik ve karar verme süreci çalımları üzerine yürütülen araştırmalar çerçevesinde, insanlığın problemlerinin neden bugüne kadar çözülememiş olduğunu ve ayrıca zaman içerisinde neden bu kadar ciddi bir hal aldığına açıklama yapılmış. Dünyadaki katlikt bile daha kötüye gidiyor. En ileri araç ve tekniklere sahip olmamıza rağmen, çelişkili olarak, şu an üçüncü dünya ülkeleri için ürettiğimiz gıda miktarı 40 yıl öncekinden daha az.

Binlerce yıldır sorunlarımızı başka bir yere kaydırıyoruz veya başka bir zamana erteliyoruz ve bunun adına da "çözüm" diyoruz. Sadece ellerimiz güvencibildiğimiz Taş Devri'nde yeter: ☞

GÜNEŞİ DOĞRU

Efsaneye göre, Atinalı mimar Daedalos ve oğlu İkarus, Kral Minos'un emriyle labirente hapsedilir. Baba oğlun, kızı tıylenimden yapılmış kanatları kullanarak labirentin dışına çıkma yolunu bulurlar. Ancak İkarus, babasının "Çok yükselme" sözünü dilermez. Güneş balmamı erir, İkarus düşerek ölür. İkarus'un Metodu ise çözümler, sorunun yukarıdan görünüşü olduğuna anlattır.

(Frederic Leighton, 'Icarus and Daedalus', 1869)

PHOTO: GUSTAVO/ARTISTBY/RETT/RETT

siz olan bizler, nükleer enerjiye ve internete sahip olduğumuz bu dijital çağda dahi öyleyiz. Artık bu güçsüzlüğümüzün sebebinin belirlenmesi zamanı gelmiş.

Sıradan vizyonumuzun üstüne yükselecek çababildik; çözümün, sorundan ayrı olmadığını fark edeceğiz. Problem ve çözümün zıt olması bir yana, ikisi aynı gerçekliğin iki farklı yüzü. İkisi aynı şey. Tek fark, buldukları seviyede. Çözüm, sorunun yukarıdan görünene halinden başka bir şey değil. İşte bu vizyon, lideri, sıradan insanı farklı kılan özellik.

Bu keşif, yeni nesil liderlerin, vizyon sahibi insanların, pragmatik düşler kurabilen ve dışarda aranacak çözümlere değil de kendi kabiliyetlerine inanan insanların yetiştirilmesinde muazzam bir uygulama değerine sahip olduğu, her geçen gün daha belirgin şekilde ortaya çıkıyor.

"Tolu yaratan şey, sizin vizyonunuzdur, hızınızdır. Lider, yön seçmeyi ihtiyaç duymaz, çünkü o, yönün ta kendisidir. İyi de doğru açılarak genişleyen ve gerçeklik dediğimiz dünyanın şekline bürünen Düşün yaratır mı?" (Tanrılar Okulu kitabından)

Bu insanlar bilimler ki, başkalarının genelde sorun olarak adlandırdığı şey, gerçekte kâlık değişimsiz çözümlerdir. Her zaman bir çözüm vardır; çözüm soruna birlikte gelir. Bir tek lider, kendi üzerinde çalışarak, sıradan insanın problem olarak gördüğü yerde çözümü ortaya çıkarır.

Godot'yu beklerken

İnsan, kendi dışında araştırma yapar. Ömrü boyunca etrafına koşuşturur ve zaman içerisinde, yine problemlere döngüsel ve bimek tükenmek bilmeyen bir kısır döngüye oturur. Bu döngülerin takip ederken, nefes nefese kalır. Mutसuz bir kaderi değiştirmek için, kendimizin dışında hiçbir şey olmadığını ve hiç kimsenin bizi kurtaramayacağını asla bilemeyeceğiz.

Samuel Beckett'in trajik komedisindeki karakterler misali, çözümün kendimizde olduğunu asla fark etmeden, sorunlarımızı dışardan çözecek bir dış gücün (deus ex machina) varlığına inanarak, sonsuza dek "Godot'yu bekliyor" olacağız. Kendi saldı bezlerinden salgılandığını farkına varamadan, onları kendinden geçiren, misk kokusunun peşinde koşan ren geyikleri gibi, biz de, çözümün kendimizde olduğunu keşfetmeden, onu dışarda aramaktayız.

İnsan, ömrü boyunca özgürlüğü, mutluluğu ve sevgiyi kendisinin dışında arar. İnsan, durup dinlenmeksiz, bütünümlü, tam olma halini ve içsel birliğini yeniden kazanmak için uğraşır. Ancak görünüşe göre hiçbir şey, onun "Kayıp Cennet"ini geri getiremez.

Karar alma sanatı

Tüm kuruluşlar ve özellikle de şirketler, yaşamlarını, sorunları okyanusunun dalgaları tarafından dövrülen gemiler gibi sürdürmektedir. Yaşamları, çöktülerini ve sonunda ölümlerini getirecek son kriz gelene kadar, aralıklarla elde edilen başarılar dizisinden ibarettir ki, aslında başarı gibi görünen şey, krizlerin atılmasıyla ve günün kurtarılmasından başka bir şey değildir. Bu kırılganlıklarının ve korunmazlıklarının farkında olan kuruluşlar, sürekli olarak çözümler aramakta ve farklı koşullar altında doğru kararlar almaktan en iyi yollarını araştırmaktadırlar. Karar almak gerektiğinde, izlenecek temel esaslara ihtiyaç duyulması nedeniyle, karar alma ve problem çözme

Sezgi, karar alma içgüdüleri

En üstte Harvard'dan başlayarak, ABD'nin en iyi üniversitelerinden İngiltere'nin Russell Group'a bağlı en asil 18 üniversitesine kadar, dünyanın dört bir yanındaki akademik ve bilimsel çevrelerde hakim olan inanç, çözümün bizim dışımızda olduğu. Meselenizi nasıl ele alacağımızı bilebilirsek ve doğru tekniklere sahip olursak, hepimiz çıkış yolunu, çözümü bulabiliriz; karar alıcı kişi, lider olabiliriz. Tüm olası çözümler arasında doğru çözümü seçmek şeklindeki bu inanç ne kadar yanlış ise, en az o kadar inkâr edilemez bir hal almıştır. Gerçek şu ki, fildişinden yapılmış akademik kulelerimizi terk ederseniz ve burnumuzu dersliklerden dışarı çıkarırsanız, karar alma dediğimiz eylemin modern bağlamlarda, şiddetli rekabetin arka planında tamamen farklı bir şekilde cereyan ettiğini görürüz. Bir çalışmanın inisiyatifine brakolabileceğiniz basitlikteki sorunlarla ilgili rutin kararlar haricinde, daha geniş kapsamlı ve karmaşık sorunlar için ve genel olarak çok ulusal büyük şirketler gibi,

değişkenlerin sayısız olduğu karmaşık sistemlerle ilgili karar alma süreçleri için tek çözüm sezgidir. Aslında Business 2.0 dergisi, geçtiğimiz günlerde bu konuyu ilgili bir makaleyle "Sezgiyle Düşünün" başlığıyla yayınladı. Yöneticilerin "sezgileri" ile düşünmeye davet edilmesi, liderliğe bakışımı ve sorumluluk üstlenecek yönetici sınıfın, karar alıcı aristokrat kesimin yetiştirilmesinde yaşanan desrımı ilan etmekte. Ve dünyadaki tüm üniversiteler, problem çözme" ile ilgili olarak örnekte entelektüel egzersizden öteye geçmeyen tekniklere ve zihinsel yaklaşımlara inandırsanız, karar alıcı kişiler ve pragmatik vizyoneler yetiştirme kabiliyetine ve kapasitesine sahip, kalp zekası ve yeni duygular ile, altıncı hile, içsel sezgi ile ve yedinci hile olan "düş kurma" yetisi ile donatılmış yeni "ulus" okulları ve üniversiteleri kurmak gerekir. □

Her zaman bir çözüm vardır. Çözüm soruna birlikte gelir. Bir tek lider, kendi üzerinde çalışarak, sıradan insanın problem olarak gördüğü yerde çözümü ortaya çıkarır.

(1) Ariadne: Kral Minos'un kızı. Sevgili Theos'u, labirentte yolumu bulması için ip verir. Theos'u, ipi arkasında bırakarak, labirentten çıkmayı başarır.